

مروری بر

معلولیت‌های جسمی، ذهنی، حسی و حرکتی

مجید آهویی

مریم صفری

آهوئی، مجید، ۱۳۴۲ -
مروری بر معلولیت‌های جسمی، ذهنی، حسی و حرکتی / مؤلف مجید آهوئی؛ همکار
مریم صفری. - تهران: آزما، ۱۳۸۴.
کتابنامه: ص. ۶۰-۶۳.
فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا
۱. معلولان. ۲. عقب‌ماندگی ذهنی. ۳. نابینایی. ۴. ناشنوایی. الف. صفری، مریم.
۱۳۵۴ - ب. عنوان.
۳۰۵/۹۰۸ م ۴ ۱۵۶۸/۹۷ HV
م ۸۴-۳۹۲۴ کتابخانه ملی ایران

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا (فهرست‌نویسی پیش از انتشار).

مروری بر معلولیت‌های جسمی، ذهنی، حسی و حرکتی

مؤلف: مجید آهوئی

همکار: مریم صفری

ناشر: آزما

چاپ اول: ۱۳۸۴

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه

صفحه‌آرایی و آماده‌سازی: مؤسسه تزکیه

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مؤسسه عروج

قیمت: ۶۰۰ تومان

ISBN 964-8162-27-1

شابک ۹۶۴-۸۱۶۲-۲۷-۱

تهران - صندوق پستی: ۱۳۱۸۵-۷۹۱

تلفن: ۸۹۷۱۳۲۷ تلفن همراه ۰۹۱۲۱۰۴۴۹۳۴

فهرست

۷	* - مقدمه
۱۰	- مروری بر تاریخچه معلولیت‌ها
۱۴	* - عقب ماندگی ذهنی
۱۶	- طبقه بندی عقب ماندگیهای ذهنی
۱۷	- مشخصات و ویژگیهای گروههای مختلف عقب ماندگان ذهنی
۲۰	- تعریف هوش
۲۱	- روش تشخیص عقب ماندگی ذهنی
۲۳	- ارزیابی رفتارهای سازش
۲۴	- علل عقب ماندگی‌های ذهنی
۳۵	* - ناشنوایی
۳۶	- تقسیم بندی ناشنوایی
۳۷	- انواع ناشنوایی
۳۹	- علل ناشنوایی
۴۳	- آثار روانی مبتلایان به ناشنوایی
۴۳	- روشهای پیشگیری از ناشنوایی
۴۴	* - نابینایی
۴۶	- انواع نقایص بینایی
۴۶	- علل نابینایی
۴۹	- آثار روانی مبتلایان به نابینایی
۴۹	- پیشگیری از نابینایی
۵۰	* - معلولتهای جسمی - حرکتی
۵۰	- گروه بندی معلولین جسمی - حرکتی
۵۲	- علل معلولیت‌های جسمی - حرکتی
۵۳	- انواع معلولیت‌های جسمی - حرکتی
۵۸	- ویژگیهای معلولین جسمی - حرکتی
۶۰	* - منابع فارسی
۶۳	* - منابع خارجی

● مقدمه

معلولیت و آسیب در کمین همگان است و خواست یک گروه نیست. نظری اجمالی به تاریخ سلامت و بهداشت نشان می‌دهد که اگر چه کوشش وافر انسانها در کنترل معلولیت و آسیب در برخی موارد موفق بوده، اما غالباً فقط به تغییر شکل معلولیت و آسیب منجر شده است. در هر قرن و هر دهه از عمر بشر، معلولیت و آسیب خاصی مطرح شده و دستیابی به سلامت به مفهوم جامع آن سربازی پیش نبوده است از این رو مبارزه برای پیشگیری از آسیب و معلولیت امری دائمی است و پایانی برای آن متصور نیست.

اگر در شرایط امروز گروه هدف خاصی را تحت پوشش برنامه‌ای ویژه قرار دهیم نباید از گروه هدف عام (جامعه) که بالقوه مستعد پذیرش آسیب و معلولیت است غفلت شود. پس به این سبب طرح

مباحثی چون هشدارهای پزشکی و عنوان کردن خطرات احتمالی ازدواجهای خانوادگی، آگاهی از بیماریهای وراثتی، مراقبت دوران بارداری و بطور کلی آشنایی به راه‌های پیشگیری از معلولیت و آسیب به طور عام می‌تواند اثرات زمینه‌ای مستعد کننده‌ای برای دریافت واقعیتها و حقایق داشته باشد.

کوتاه سخن اینکه افراد مبتلا و یا در معرض ابتلاء به آسیب و یا معلولیت یگانه مخاطبان نیستند و یک مسئولیت همگانی است. استفاده از ابزارهای مختلف برای آگاه سازی عموم یکی از ضروریات پیشگیری است. زیرا آسیب و معلولیت در کمین همگان است.

بنابر عقیده صاحب نظران در امور معلولیت در جهان امروزه از هر ده کودکی که متولد می‌شود یک نفر با نقص جسمی، ذهنی و یا حسی همراه بوده و یا بعداً در طول زندگی گرفتار می‌شود.

به نظر سازمان بهداشت جهانی بیش از ۵۰۰ میلیون نفر در جهان معلول اند که بیشتر از ۸۰٪ آنان در کشورهای در حال توسعه و جهان سوم، زندگی می‌کنند و اکثراً از هر گونه خدمات توانبخشی محروم بوده و تنها اندکی از آنان زیر پوشش این گونه خدمات می‌باشند.

آنچه مایه نگرانی است، این است که ابعاد مسأله چه از لحاظ کمی و چه از لحاظ کیفی، میلی به کاهش نشان نمی‌دهند.

گذشته از علل اساسی معلولیتها، همچون بیماریها، عفونت‌های دوران بارداری، سوء تغذیه حاد در مرحله جنینی و بروز معلولیت در نخستین ماه‌های پس از تولد، پدیده‌های جدیدتری چون سوانح رانندگی و صنعتی، ضایعات شیمیایی و آلودگی محیط زیست نیز مزید بر علت شده است.

از این رو مسئله‌ای می‌باشد که کشورهای رو به توسعه به یکسان با

آن مواجه‌اند. برای پیشگیری از معلولیت‌ها، آنچه در توان بشر باشد، باید انجام گیرد. فرد فرد ما، باید حداکثر سعی خود را به کار بندیم تا اشخاص پیرامونمان را نسبت به جوانب مسئله آگاه نمائیم و در این زمینه تدابیر مؤثر واقع بینانه و سازمان یافته‌ای را آغاز نمائیم. زیرا نخستین حق هر شخصی این است که نباید معلول باشد و با سلامت روانی بتواند زندگی کند.

به عبارت دیگر باید در درجه اول کوشید که با تمام امکانات بشری، از معلول شدن اشخاص، چه از لحاظ جسمی، ذهنی و حسی پیشگیری شود.

از این رو باید از طریق انجام پژوهش‌های بیشتر نسبت به علل اصلی معلولیت‌ها آگاهی بیشتری بدست آوریم و در همین حال نیز باید دانسته‌های موجود را بکار بندیم و با اتخاذ اقدامات پیشگیرانه مانند مشاوره‌های ژنتیکی، پزشکی، توانبخشی، تشویق عموم برای واکسیناسیون اطفال، تشخیص به موقع بیماریها، اتخاذ استانداردهایی برای پیشگیری از سوانح در جاده‌ها و کارخانجات و غیره، گام‌های مثبتی برداریم.

بررسی عوامل و علل معلولیت‌های ذهنی، جسمی، حسی و حرکتی کودکان و نوجوانان به ما کمک می‌کند که بتوانیم این عوامل را شناسایی نموده و در جهت پیشگیری از این معلولیت‌ها قدم برداریم. شناخت علل معلولیت‌ها برای پیشگیری از آنها ضروری و لازم می‌باشد.